

SVEUČILIŠNI STUDIJ GLAZBE I NJEGOV UTJECAJ NA GLAZBENI ŽIVOT SLAVONIJE I BARANJE

Antoaneta RADOČAJ-JERKOVIĆ

Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, Ulica kralja Petra Svačića 1f, Osijek,
Hrvatska

antoaneta.radocaj-jerkovic@aukos.hr

Berislav JERKOVIĆ

Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, Ulica kralja Petra Svačića 1f, Osijek,
Hrvatska

bjerkov@yahoo.com

<https://dx.doi.org/10.21857/mzvckpto3e9>

Sažetak

Visokoškolsko glazbeno obrazovanje na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku započinje osnivanjem četverogodišnjeg dodiplomskog studija Glazbene kulture akademske godine 1984./1985. na Pedagoškom fakultetu u Osijeku. Implementacijom Bolonjskog procesa u hrvatsko visoko obrazovanje studij mijenja strukturu iz četverogodišnjeg dodiplomskog u četverogodišnji prijediplomski i jednogodišnji diplomski studij te mijenja naziv u studij Glazbene pedagogije. Navedena izmjena kolidira i s osnivanjem Umjetničke akademije u Osijeku 2004. godine. Štoviše, studij Glazbene kulture poslužio je kao temelj za osnivanje i pokretanje ostalih umjetničkih studijskih programa u okviru navedene nove umjetničke visokoškolske ustanove (Pjevanja, Klavira, Likovne kulture te Glume i lutkarstva), a čije je djelovanje u nadolazećim godinama znatno unaprijedilo umjetničku djelatnost Sveučilišta. Na studiju Glazbene kulture/pedagogije od osnutka do danas diplomiralo je više od 400 glazbenih stručnjaka koji aktivno djeluju kao nastavnici glazbe u osnovnim i srednjim, općeobrazovnim i umjetničkim školama, ali i kao oblikovatelji glazbenog života te promicatelji glazbene umjetnosti u svojim sredinama, radeći najčešće u izvaninstitucionalnom okružju s glazbenim ansamblima kao što su pjevački zborovi, tamburaški, odnosno puhački orkestri, ustanove kulture, mediji, glazbeni festivali, vjerske zajednice te kulturno-umjetnička društva. Program studija Glazbene kulture sadrži brojne elemente koji osnažuju upravo izvođačke i izvođačko-organizacijske kompetencije diplomanata kroz sudjelovanja u umjetničkim kolegijima kao što su Dirigiranje, Zbor, Priređivanje za ansamble, Sviranje partitura i drugi. Tijekom povijesti studija te su kolegije izvodili uvaženi umjetnici, dirigenti i skladatelji koji su ostavili trag na određenom broju diplomanata koji danas djeluju kao predvodnici glazbenog života i promicatelji glazbene kulture Slavonije i Baranje. Cilj je istraživanja bio utvrditi postoji li utjecaj sveučilišnog glazbenog obrazovanja na napredak glazbenog života regije te u

kojim je modalitetima glazbene i stručne djelatnosti takav utjecaj najočitiiji. Provedenim istraživanjem identificirani su pojedinci koji su svoje sveučilišno obrazovanje stekli na studiju Glazbene kulture (kasnije Glazbene pedagogije) na osječkom sveučilištu, a koji se na temelju umjetničkih i stručnih postignuća izdvajaju iz prosjeka, te ih se može smatrati predvodnicima glazbenog života Slavonije i Baranje. Polustrukturiranim intervjuom istraženi su stavovi ispitanika o eventualnoj povezanosti između obrazovanja stečenog na studiju Glazbene kulture (Glazbene pedagogije) i kasnijih ostvarenja u njihovoj uspješnoj glazbenoj karijeri. Kao značajni izdvojili su se sadržaji i kolegiji usmjereni prema razvijanju reproduktivnih i organizacijskih kompetencija glazbenika koje su ispitanici prepoznali kao posebno utjecajnim za svoj kasniji glazbeni i profesionalni razvoj.

Ključne riječi: visokoškolsko glazbeno obrazovanje, glazbeni život Slavonije i Baranje, reproduktivna umjetnost, zbarsko pjevanje.

Ključna poruka rada: Visokoškolsko glazbeno obrazovanje započeto akademske godine 1984./1985. na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku generiralo je razvoj i unaprjeđenje glazbenog života Slavonije i Baranje kroz umjetničko djelovanje u području reproduktivnih i organizacijskih aktivnosti istaknutih alumnija.

1. Uvod

Sveučilišni studij Glazbene kulture u Osijeku osnovan je 1984. godine te ima dugogodišnju tradiciju obrazovanja stručnjaka koji su svojim radom značajno doprinijeli razvoju glazbene kulture u Slavoniji i Baranji. Studij je nastao kao odgovor na tada rastuće potrebe za kvalitetno obrazovanim glazbenim pedagogima koji bi obogatili obrazovni i kulturni život regije. Kroz gotovo četiri desetljeća postojanja ovaj studij (od godine 2004. pod nazivom Glazbene pedagogije) je iznjedrio brojne generacije glazbenih pedagoga, dirigenata, glazbenika i kulturnih djelatnika koji su svojim djelovanjem oblikovali glazbeni i ukupni kulturni život ne samo u lokalnim zajednicama, nego i šire.

Osijek, kao regionalni centar istočne Hrvatske, oduvijek je bio važan i poznat po bogatoj glazbenoj tradiciji. U sklopu osječke Pedagoške akademije, koja je započela s radom 1961. godine, djelovao je i studijski smjer Glazbenog odgoja u trajanju od četiri semestra koji je upisao dvije generacije studenata 1961. i 1962. godine, ali se shodno općem razvoju i napretku grada i Sveučilišta osamdesetih godina 20. stoljeća pojavila inicijativa za trajnijim rješenjem dugogodišnjeg nedostatka obrazovanih glazbenih stručnjaka. Stoga je utemeljenje studija Glazbene kulture (kasnije Glazbene pedagogije) 1984. godine dodatno osnažilo ulogu grada Osijeka i kao visokoškolskog glazbenog središta. Pokretanje ovog studija trebalo je, pored poboljšanja kadrovske i stručne kvalifikacijske strukture u nastavi Glazbene kulture u osnovnim i Glazbene umjetnosti u srednjim školama, upotpuniti i brojna prazna mjesta u glazbenim institucijama, udrugama, medijima (Pintarić, Kolenić

i Horvatić, 2002). Značaj osnutka studija bio je višestruk: obrazovni, pedagoški, ali i kulturni, budući da su studenti i profesori redovito sudjelovali u različitim kulturnim projektima, manifestacijama, događanjima te svojim djelovanjem obogaćivali ukupni javni glazbeni život Slavonije i Baranje.

Ovaj rad istražuje povijest, razvoj i postignuća nastavnika i diplomanata okupljenih oko sveučilišnog studija Glazbene kulture, odnosno Glazbene pedagogije u Osijeku, od njegova osnivanja do danas (1984. – 2024.) i analizira njegov utjecaj na glazbeni život Slavonije i Baranje. Fokusirat ćemo se na kronološki razvoj studija, ključne događaje, razvoj kurikuluma te doprinose nastavnika i bivših studenata kulturi i obrazovanju regije.

2. Sveučilišni studij glazbe na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u razdoblju od 1984. do 2024.

2.1. Osnivanje i razvoj sveučilišnog dodiplomskog studija Glazbene kulture (1984. – 2004.)

Osnivanje sveučilišnog dodiplomskog studija Glazbene kulture 1984. godine na Pedagoškom fakultetu u Osijeku predstavljalo je značajan iskorak u visokoobrazovnom sustavu regije. Prema podacima iz Ljetopisa Pedagoškog fakulteta Osijek (Pintarić i Horvatić, 2000), ovaj studij je bio odgovor na rastuće potrebe za nastavnim kadrom u osnovnim i srednjim školama, kao i stručnjacima za rad u kulturnim institucijama. Računa se da je u vremenu kada je studij pokrenut u Slavoniji i Baranji nedostajalo više od 100 nastavnika glazbe. Prve godine studija obilježene su entuzijazmom nastavnika i studenata, kao i izazovima u pogledu organizacije nastave, zapošljavanja profesorskog kadra, razvoja infrastrukture za izvođenje nastave, nabave opreme i drugo. Studij je ustrojen kao četverogodišnji dodiplomski studij u trajanju od osam semestara, s mogućnošću stjecanja visokoškolske kvalifikacije profesora Glazbene kulture.

Tijekom godina studij je prolazio kroz faze prilagodbe i širenja programa. Nastavni planovi su se kontinuirano razvijali. Jezgru kurikuluma činili su teorijski i praktični kolegiji, odnosno umjetnički glazbeni predmeti, glazbeno-pedagoški i opći predmeti potrebni za stjecanje obrazovno-kvalifikacijske cjeline nastavnika glazbe. Veliki naglasak stavljen je na praktičnu i umjetničku nastavu, kao i na rad u školi, što je omogućilo studentima stjecanje dragocjenih iskustava i prije završetka studija.

Potrebno je istaknuti doprinose prvih profesora koji su svojim umjetničkim, znanstvenim i pedagoškim radom postavili visoke kriterije kvalitete obrazovanja. Prvih godina nastavu su izvodili isključivo nastavnici u statusu vanjskih suradnika iz Osijeka, Slavonskog Broda i Zagreba. Tek od 1987. počinje zapošljavanje nastavnika u stalnom radnom odnosu. Tako su kasnih 80-ih i ranih 90-ih godina Katedru za glazbenu kulturu činili sljedeći nastavnici: mr. art. Josip Jerković u umjetničko-nastavnom zvanju (predsjednik Katedre i Voditelj

studija), Mirjana Ilinčić, Ana Vujković, Teodor Sobović, mr. art. Vladimir Babin, Brankica Ban, Ljudevit Sekošan, Jagoda Cvetičanin u nastavnim zvanjima. Od vanjskih suradnika koji su na studiju Glazbene kulture aktivno djelovali od njegova osnutka i koji su ukupno gledajući dali najveći doprinos iz pozicije gostujućih profesora svakako je potrebno istaknuti profesore Muzičke akademije u Zagrebu u umjetničko-nastavnim i znanstveno-nastavnim zvanjima: Adalberta Markovića, Marka Ruždjaka, dr. sc. Pavela Rojka (Muzička akademija u Zagrebu), Damira Sekošana (područni odjel u Osijeku, Muzičke akademije u Zagrebu) te nastavnike u nastavnim zvanjima iz Osijeka, Doru Sobović i Beatricu Janson. Pored spomenutih nastavnika, prvih je godina nastavu izvodilo još oko 25 nastavnika s ostalih studija Pedagoškog fakulteta, Muzičke akademije u Zagrebu, Glazbene škole u Osijeku, kao i iz drugih kulturnih i obrazovnih institucija.

Tijekom prvih godina od 1984. do 1990. nastava se uglavnom odvijala u prostorima Glazbene škole „Franje Kuhača“ u osječkoj Tvrdi, kao i u prostorima Studentskog centra u Istarskoj ulici. Nastava općih – neglazbenih predmeta održavala se na Pedagoškom fakultetu u Jägerovoj ulici. Godine 1990. završena je adaptacija i dogradnja nastavnih prostora u potkrovlju zgrade Pedagoškog fakulteta i od tada se nastava u potpunosti odvija na jednoj adresi. Predavaonice i kabineti opremljeni su primjerenom učioničkom opremom, namještajem i nastavnim pomagalicama (računala, uređaji za reprodukciju zvuka, glazbeni instrumenti i slično). Knjižnica fakulteta permanentno je nabavljala i proširivala fond stručnih knjiga, udžbenika, notnih izdanja, glazbenih časopisa, kao i nosača zvuka. Kroz ovo razdoblje studij je iznjedrio i prve generacije diplomiranih glazbenih pedagoga, od kojih su prvi diplomirali 1988. godine. Mnogi od njih nastavili su raditi u školama širom Slavonije i Baranje, čime su izravno utjecali na podizanje razine glazbenog obrazovanja u regiji (Jerković, 2002).

Poseban izazov u povijesti studija predstavljalo je vrijeme Domovinskog rata koje je značajno utjecalo na studente i nastavnike. Osobito je teška bila akademska godina 1991./1992. jer je u vrijeme intenzivnih napada na Osijek stradala i zgrada Pedagoškog fakulteta. Usprkos ratnim okolnostima, nastava se nije prekidala, a studenti su nastavili studirati u statusu gostujućih studenata na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, Splitu i Puli, dok je dio studenata ostao u Osijeku. U trenucima kada su ratne okolnosti to dopuštale bila je organizirana nastava, a redovito su se održavale i mentorske konzultacije. U tom teškom razdoblju život je izgubio i jedan student studija Glazbene kulture. Bio je to student II. godine Dario Međimurec (1970. – 1992.) koji je poginuo u Osijeku 13. travnja 1992. godine (Pintarić, Kolenić i Horvatić, 2002).

Studijski plan i program Glazbene kulture u prvim je godinama doživio tri značajnije izmjene. Početni studijski program iz 1984. izmijenjen je i dopunjen revidiranjem studijskih dokumenata 1995. i 1998. godine. Kasnih 90-ih i početkom 2000-ih godina dogodile su se izraženije promjene studijskog programa u smislu modernizacije uvođenjem novih kolegija koji su omogućili studentima specijalizaciju u raznim do tada studijskim programom neobuhvaćenim područjima glazbene umjetnosti i kulture i pedagogije.

Uveli su se kolegiji za koje su studenti pokazivali osobit interes kao što su: Poznavanje glazbene literature, Orgulje, Ritmika i ples, Osnove zabavne glazbe, Osnove crkvene glazbe, Računalni praktikum, Uvod u znanstveno-istraživački rad i drugi. Katedra za glazbenu kulturu organizirala je i pozvana predavanja značajnih umjetnika i profesora iz zemlje i inozemstva u sklopu, kao i izvan redovite nastave. Također, dodatno je poboljšana prostorna infrastruktura fakulteta i studija, čime su studenti dobili bolje uvjete za rad, a suradnja s drugim fakultetima i institucijama omogućila je veću interdisciplinarnost studija. Redovite koncertne aktivnosti, seminari, radionice i sudjelovanja u glazbenim festivalima postale su standardni, sastavni dio obrazovanja.

Nakon 2000. godine dolazi do značajnih promjena unutar institucionalnog okvira. Pedagoški fakultet kreće u smjeru promjene naziva, preustroja, ali i pokretanja novih studijskih programa te tijekom akademske 2003./2004. mijenja naziv u Filozofski fakultet. Procesi reorganizacije fakulteta, kao i sama promjena naziva, stvaraju novu dinamiku u daljnjem razvoju studija Glazbene kulture. Prema monografiji Filozofski fakultet Osijek (Pintarić, 2010), ovo institucionalno restrukturiranje omogućilo je daljnje širenje i unapređenje studijskog programa i katedre za glazbenu kulturu. Nastavni planovi su modernizirani kako bi odgovorili na suvremene izazove u glazbenoj edukaciji, a studij je postao još atraktivniji za širi spektar glazbenika – primjereniji vremenu, potrebama i interesima studenata. Katedra glazbene kulture širi se stupanjem u stalni radni odnos sedam novih nastavnika i suradnika. To je i razdoblje izdvajanja pojedinih studijskih programa iz sastava Pedagoškog/Filozofskog fakulteta i osnivanja novih samostalnih sveučilišnih odjela i fakulteta. Prva izdvajanja započela su već 1998. i 1999. godine (Učiteljski studij, studij predškolskog odgoja, matematike, informatike) i potrajala sve do 2005. godine odvajanjem studija biologije, fizike, kemije. I studij Glazbene kulture počinje s procesom rekonstruiranja i operativnih priprema potrebnih za osnivanje nove samostalne visokoškolske umjetničke institucije u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku – Umjetničke akademije u Osijeku.

2.2. Sveučilišni prijediplomski i diplomski studij Glazbene pedagogije na Umjetničkoj akademiji i Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku (2005. – 2024.)

Umjetnička akademija u Osijeku dobila je dopusnicu za rad 18. listopada 2004., a iste godine upisuje i prvu generaciju studenata. U sastavu tadašnje Umjetničke akademije osnovana su tri Odsjeka: Odsjek za glazbenu umjetnost u okviru kojeg nastavlja djelovati studij Glazbene kulture te novopokrenuti studiji Solo-pjevanja i Klavira, zatim Odsjek za likovnu umjetnost i Odsjek za kazališnu umjetnost (Izvješće stručnog povjerenstva o reakreditaciji Umjetničke akademije Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, 2015).

Osnivanjem Umjetničke akademije dolazi do brojnih promjena u organizacijskim, programskim i kadrovskim aspektima studija, što je dovelo do unapređenja obrazovnih standarda i proširenja umjetničke i nastavne djelatnosti. Kvaliteta obrazovanja i

osnaživanje kadrovske strukture postaju primarne zadaće Umjetničke akademije, pa tako i studija Glazbene pedagogije. Uvođenjem Bolonjskog procesa 2005. godine studij Glazbene pedagogije postaje prilagođen europskim obrazovnim standardima. U ovome razdoblju osnažila se suradnja i s drugim sveučilištima u regiji i Europi, što je omogućilo gostovanja brojnih glazbenih stručnjaka, kao i mobilnost studenata i nastavnog osoblja. Organizacija međunarodnih umjetničkih konferencija, kao i stručnih seminara za profesore, postaje uobičajena i intenzivnija praksa, a stavljanjem fokusa na umjetničku produkciju i Akademija i studij postaju partnerskim dijelom međunarodne projektne scene. Ostvarene su značajne nastavne i programske suradnje unutar Odsjeka Akademije, između fakulteta – sastavnica Sveučilišta te institucija u obrazovanju i kulturi kako u Osijeku, tako i drugim gradovima.

Prva generacija studenata glazbe upisana na Umjetničku akademiju u Osijeku 2004./2005. godine upisala se tada još uvijek na četverogodišnji studij Glazbene kulture, koji od akademske godine 2005./2006. mijenja naziv u studij Glazbene pedagogije. Promjena naziva studija nastala je uslijed cjelovite transformacije sustava visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj i implementacije Bolonjskog procesa. Pored novog naziva, studij se počinje realizirati u dva ciklusa, kao četverogodišnji prijediplomski (BA) studij i jednogodišnji diplomski studij (MA). Naziv studija uskladio se s nazivom istih studijskih programa na ostalim visokoškolskim ustanovama u Republici Hrvatskoj, odnosno na Akademijama u Zagrebu, Splitu i Puli. Zbog produženja ukupnog trajanja studija, do stjecanja završne, za rad u obrazovnom sustavu potrebne kvalifikacije, došlo je i do značajnijeg proširenja studijskog kurikuluma. To je razdoblje u kojem se uveo niz novih predmeta, nekim kolegijima su izmijenjeni nazivi, satnice, oblici izvođenja nastave ili statusi (iz obaveznog u izborni predmet i obrnuto). Prelaskom iz zgrade Filozofskog fakulteta u nove prostore Umjetničke akademije u sveučilišnom kampusu uvjeti za realizaciju nastave postali su još povoljniji, značajno su se povećali prostorni kapaciteti učionica i kabineta, a nabavila se i nova oprema (instrumenti, informatička, audio, videooprema i drugo). Glazbeni instrumenti, računalna oprema, učionički i kabinetski namještaj nabavljali su se u skladu s brojem studenata i nastavnika, a redovito su se vršile i zamjene nastavnih pomagala novom, kvalitetnijom opremom.

Zbog autonomnog ustroja nove umjetničko-nastavne institucije, organizacija i obim aktivnosti na studij višestruko su se povećavali i proširivali. Intenzivirala se koncertna djelatnost, organizirale su se specijalizirane konferencije, festivali, promocije, izložbe, predstave, seminari. U nastavi se povećao broj domaćih i inozemnih profesora, a počeli su se značajnije realizirati i oblici međunarodne suradnje s partnerskim institucijama.

Tijekom ovog razdoblja studij Glazbene pedagogije dodatno je osnažio vezu s lokalnom zajednicom raznim kulturnim inicijativama i projektima. Studenti i profesori su se permanentno aktivno uključivali u organizaciju kulturnih manifestacija, kao što su Osječko ljeto kulture, Kulturni ciklus grada, projekti u suradnji s Hrvatskim narodnim kazalištem u Osijeku, Muzejom Slavonije i drugima, što je omogućilo širu prezentaciju

njihova rada. Ovakav doprinos lokalnoj kulturnoj sceni ističe se kao jedan od važnijih segmenata djelovanja studija.

Senat Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera imenovao je za vršitelja dužnosti prvog dekana Umjetničke akademije, red. prof. mr. art. Josipa Jerkovića, tadašnjeg voditelja studija Glazbene kulture i pročelnika Katedre glazbene kulture. Dekan Jerković je još od kraja 90-ih godina kao dekan Pedagoškog fakulteta u dva mandata aktivno radio na inicijativama vezanim uz pokretanje nove umjetničke sastavnice Sveučilišta te je kao poznavalac i autoritet u području umjetničkih, stručnih, obrazovnih i organizacijskih aspekata sustava bio logičan odabir za čelnu poziciju ustanove u nastajanju. Dužnost je obnašao do svibnja 2005. Ulogu vršitelja dužnosti dekana u tom trenutku preuzeo je red. prof. Josip Alebić.

Izborom prof. dr. sc. Helene Sablić Tomić na dužnost dekanice Umjetničke akademije u Osijeku 2006. godine započinje razdoblje uspostavljanja brojnih novih suradnji potpisivanjem ugovora o suradnji u svrhu unapređenja nastavne i umjetničke prakse, realizacije terenske nastave, uspostave nastavnih baza i drugo. U tom razdoblju za studij je bilo posebno značajno razvijanje mreže suradnje između partnerskih glazbenih akademija i fakulteta u regiji, Europi, ali i svijetu (Srbija, BiH, Crna Gora, Slovenija, Mađarska, Češka, SAD, Jordan).

Odsjek za glazbenu umjetnost u počecima djelovanja Umjetničke akademije imao je ukupno 12 stalno zaposlenih djelatnika u umjetničko-nastavnim, nastavnim i suradničkim zvanjima. U realizaciji nastave sudjelovali su i vanjski suradnici (ovisno o akademskoj godini, njih između 10 i 15) s drugih umjetničkih i znanstvenih institucija iz Osijeka, Hrvatske i inozemstva. Tijekom godina broj stalno zaposlenih i vanjskih suradnika varirao je, ali je generalni trend bio povećanje broja stalno zaposlenih i smanjenje broja vanjskih suradnika, što je primjetno iz činjenice da je na Odsjeku za glazbenu umjetnost trenutno stalno zaposlen 21 nastavnik i suradnik. U prosincu 2016. godine na Akademiji je osnovan Odsjek za novu glazbu, danas Odsjek za instrumentalne studije i kompoziciju s teorijom glazbe, na kojem je također zaposleno 20 nastavnika, od kojih je troje u najvišim umjetničko-nastavnim zvanjima redovitih profesora u trajnom izboru prvotno bilo zaposleno na Katedri za glazbenu kulturu na Pedagoškom fakultetu. Akademija kontinuirano angažira umjetnike i stručnjake iz brojnih područja djelovanja, čime se širi spektar obrazovnih mogućnosti za studente. Posebna pažnja posvećena je individualnom radu sa studentima i prilagodbi programa kako bi se osigurala visoka kvaliteta nastave. Paralelno s nastavom, umjetničke produkcije i javne prezentacije postignuća studenata i nastavnika zauzimaju sve istaknutiju poziciju u radu studija te u javnom kulturnom životu grada i regije.

Od 3. srpnja 2018. godine Umjetnička akademija i Sveučilišni odjel za kulturologiju spajaju se u novu umjetničko i znanstveno-nastavnu sastavnicu pod nazivom Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku (Izvešće stručnog povjerenstva o reakreditaciji Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, 2020).

Rad u okviru nove institucije zahtijevao je prilagodbe i brzu adaptaciju nastavnika i studenata studija Glazbene pedagogije u smislu optimizacije u novim uvjetima rada u interdisciplinarnom okruženju. Razdoblje prilagodbe i fuzije između dviju ustanova djelomično je kolidiralo i s razdobljem pandemije COVID-19, što je dodatno utjecalo na snažniju i bržu implementaciju novih tehnologija u nastavni, umjetnički i znanstveni rad, integraciju virtualnih oblika realizacije nastave te općenito na promjene u dinamici obrazovnih procesa u okviru studija.

Tijekom godina Odsjek je pokrenuo i razvio niz značajnih nacionalnih i međunarodnih manifestacija i projekata prepoznatih u zemlji i inozemstvu. Kao najvažnije treba spomenuti Međunarodni umjetnički i znanstveni simpozij o pedagogiji u umjetnosti, Međunarodno pjevačko natjecanje Lav Mirski, Glazbos – Glazbene božićne svečanosti, Intervox – festival vokalne glazbe, Međunarodnu umjetničku i znanstvenu konferenciju - Osobe s invaliditetom u umjetnosti, kulturi, znanosti, odgoju i obrazovanju, Operni ansambl Opera Pannonica i drugo. Uspješno su realizirani značajni međunarodni projekti: Erasmus+ projekt *HEALING* - stjecanje multidisciplinarne diplome iza art terapije u zdravstvenom obrazovanju te Interreg projekt suradnje između Sveučilišta u Pečuhu i Osijeku – projekt *CHOIR - Hungarian-Croatian Choir Workshop* u kojima su zajednički sudjelovali studenti i profesori Odsjeka te nacionalni projekti međuinstitucionalne umjetničke i znanstvene suradnje.

Danas se studijski kurikulumi permanentno dorađuju, ažuriraju te se neprestano vodi briga o suvremenim trendovima prisutnima u nastavi glazbe, kao i o potrebama i promjenama vezanim uz kompetencijski profil zanimanja za koje se studenti obrazuju. Nastavni programi, pored standardnih umjetničkih i pedagoških predmeta, uključuju sve više aktivnosti i sadržaja koji implementiraju suvremene glazbene tehnologije, kreativne prakse, kao i interdisciplinarno povezivanje drugih umjetničkih i znanstvenih disciplina s osnovnim umjetničkim smjerom. Studijski program Glazbene pedagogije trenutno se smatra interdisciplinarnom umjetničkom disciplinom koja podrazumijeva ravnopravnost umjetničkog i znanstvenog pristupa obradi sadržaja.

2.3. Nastavnici i suradnici na studiju Glazbene kulture i Glazbene pedagogije u razdoblju od 1984. do 2024. godine

Četrdesetogodišnje razdoblje razvoja studija Glazbene kulture / Glazbene pedagogije u okviru Pedagoškog, odnosno Filozofskog fakulteta, a kasnije Umjetničke akademije, odnosno Akademije za umjetnost i kulturu karakterizira konstantno jačanje kadrovske strukture nastavnika i suradnika. U izvođenju nastave od osnutka studija do danas angažirani su renomirani profesori iz Hrvatske i inozemstva, čime se omogućio sadržajan transfer znanja i unapređenje kvalitete obrazovanja. Dužnost pročelnika i voditelja studija odgovornih za realizaciju nastavnih i projektnih aktivnosti u okviru studija od osnutka do danas obnašali su sljedeći nastavnici: Stanislav Marijanović, Josip Jerković, Mirjana Ilinčić, Sanja Drakulić, Davor Bobić i Berislav Jerković. Zahvaljujući sinergijskom radu

ročelnika, nastavnika i suradnika, studenti su imali priliku sudjelovati u značajnom broju umjetničkih, znanstvenih i stručnih projekata, što je također doprinijelo visokoj razini kvalitete nastavnih procesa. Stoga je u kontekstu ovog rada izuzetno važno navesti nastavnike i kolegije koje su izvodili od osnutka do danas kako bi se u budućnosti mogao bolje procijeniti njihov doprinos napretku struke i zajednice.

Redoviti profesori

red. prof. mr. art. Josip Jerković

red. prof. art. Adalbert Marković

red. prof. dr. sc. Pavel Rojko

red. prof. art. Marko Ruždjak

red. prof. dr. sc. Stanislav Tuksar

red. prof. art. dr. sc. Antoaneta Radočaj-Jerković

red. prof. art. Željko Brkanović

red. prof. Mario Penzar

red. prof. Zoran Juranić

Predmeti

Zbor

Dirigiranje

Sviranje partitura

Osnove crkvene glazbe

Priređivanje za ansamble

Polifonija

Uvod u harmoniju glazbene moderne

Metodika nastave teorijskih glazbenih predmeta

Seminar iz metodike nastave teorijskih glazbenih predmeta

Solfeggio

Glazbena pedagogija

Glazbeni oblici i stilovi

Osnove kompozicije

Estetika glazbe

Zbor

Dirigiranje

Metodika nastave teorijskih glazbenih predmeta

Pedagoška praksa

Dječja vokalna pedagogija

Poznavanje glazbenih instrumenata

Sviranje partitura

Orgulje

Poznavanje instrumenata

Sviranje partitura

red. prof. art. dr. sc. Berislav Jerković

red. prof. dr. sc. Srećko Jelušić

red. prof. art. Sanja Drakulić

red. prof. art. Davor Bobić

red. prof. art. Sanda Majurec

red. prof. art. Vjekoslav Nježić

red. prof. dr. sc. Ladislav Bogнар

red. prof. dr. sc. Vesnica Mlinarević

Didaktika

red. prof. dr. sc. Anđelka Peko

red. prof. art. Andrej Bursać

red. prof. mr. art. Vladimir Babin

red. prof. dr. sc. Irena Vodopija

Izvanredni profesori

izv. prof. dr. sc. Emerik Munjiza

izv. prof. dr. sc. Jasna Šulentić Begić

izv. prof. dr. sc. Tihana Škojo

Pjevanje

Zbor

Osnove vokalne tehnike

Uvod u znanstveno-
istraživački rad

Priređivanje za ansamble

Osnove kompozicije

Sviranje partitura

Polifonija

Poznavanje instrumenata

Osnove kompozicije

Harmonija i Harmonija na
klaviru

Analitička harmonija

Polifonija

Didaktika

Pedagogija

Pedagogija

Dirigiranje

Klavir - obligatno

Osnove komunikacije

Opća pedagogija

Metodika nastave teorijskih
glazbenih predmeta

Pedagoška praksa nastave
teorijskih glazbenih predmeta
Glazbena pedagogija

Didaktika

Metodika nastave teorijskih
glazbenih predmeta

Glazbena pedagogija djece s
teškoćama u razvoju

izv. prof. art. Vuk Ognjenović
 izv. prof. art. Damir Sekošan
 izv. prof. art. Božidar Crnjanski
 izv. prof. dr. sc. Katarina Žeravica

Ples
 Klavir - obligatno
 Dirigiranje
 Njemački jezik

Docenti

doc. dr. sc. Zdravko Drenjančević

Solfeggio
 Glazbeni oblici i stilovi
 Teorija glazbe
 Metodika nastave solfeggia
 Harmonija i Harmonija na klaviru

doc. Tomas Ondrusek

Udaraljke

doc. dr. sc. Brankica Ban

Glazbe svijeta
 Povijest glazbe
 Povijest hrvatske glazbe
 Uvod u etnomuzikologiju
 Pedagogija
 Poznavanje školske literature
 Uvod u znanstvenoistraživački rad

doc. dr. sc. Amir Begić

Glazbe svijeta

doc. Larisa Loginova

Solfeggio

doc. art. Mladen Tutavac

Sviranje partitura

Viši predavači

Mirjana Ilinčić

Harmonija

Ana Vujković

Harmonija na klaviru

dr. sc. Anđelka Metzing

Solfeggio

Psihologija odgoja i obrazovanja

mr. sc. Đula Špigel

Tjelesna i zdravstvena kultura

univ. spec. mus. Ivan Karša

Klavir - obligatno

Sviranje partitura

Jagoda Cvetičanin

Klavir - obligatno

Beatrica Janson
dr.sc. Mirna Sabljar
Dora Sobović
Teodor Sobović
Davor Dedić

Vera Kaić
Gordana Todorović
Sunčana Bašić

Oliver Oliver
Željko Beismann
mr.sc. Marija Bubalo

Predavači

Marija Kristek

Jurica Novaković
Rade Kovačević
Branka Balen
Miroslava Hadžihusejnović Valašek

Ivančica Hinek

Zoran Pupovac
Miloš Grubić

Veljko Valentin Škorvaga
mr. art. Ferdinand Zovko
dr. sc. Zdenka Weber
Marinko Ergotić
Tambure
Željko Miler

Klavir - obligatno
Klavir - obligatno
Klavir - obligatno
Klavir - obligatno
Glazbena informatika
Priređivanje za ansamble
Sviranje partitura
Solfeggio
Njemački jezik
Povijest glazbe
Poznavanje glazbene literature
Solfeggio
Tjelesna i zdravstvena kultura
Računarski praktikum

Psihologija odgoja i
obrazovanja
Engleski jezik
Engleski jezik
Uvod u povijest umjetnosti
Povijest glazbe
Etnomuzikologija
Polifonija
Poznavanje glazbene literature
Tjelesna i zdravstvena kultura

Tambure
Tambure
Osnove vokalne tehnike
Povijest glazbe
Glazbena radionica

Poznavanje instrumenata i rad
s orkestrom

Viši umjetnički suradnici

mr. art. Renata Karša

Klavir - obligatno

Marko Sesar

Tambure

Poznavanje glazbene literature Priređivanje za ansamble

Umjetnički suradnici

Ivana Tomić-Obrdalj

Polifonija

Filip Pavišić

Poznavanje instrumenata

Slobodan Radovanović

Harmonija

Harmonija na klaviru

Boris Klarić

Glazbeni oblici i stilovi

Viši asistenti

dr. sc. Majda Milinović

Pedagoška praksa nastave

teorijskih glazbenih predmeta

Marija Vereš

Osnove tehnike pjevanja

Krešimir Has

Orgulje

Sviranje partitura

Asistenti

Krešimir Batinić

Sviranje partitura

Dirigiranje

Ana Dojkić

Harmonija

Davor Kelić

Harmonija na klaviru

Andreja Vrekalić

Glazbeni oblici i stilovi

Stručni suradnici

Vlado Čatić

Tambure

Elvira Klarić

Njemački jezik

Stevan Tatić

Tambure

Danijel Kopri

Tambure

Vesna Jaić

Osnove vokalne tehnike

2.4. Umjetnička djelatnost u okviru sveučilišnih studija Glazbene kulture i Glazbene pedagogije od 1984. do 2024. godine

Posebno važan segment poslanja katedre i studija bila je javna umjetnička djelatnost nastavnika i studenata. Tako su nastavnici, suradnici i studenti solistički i/ili u ansamblima redovito nastupali na sveučilišnim, gradskim, regionalnim, nacionalnim i međunarodnim kulturnim događanjima, svečanim akademijama, koncelebriranim misama i drugo.

Najreprezentativniji glazbeni ansambl koji je djelovao u okviru studija te koji još uvijek aktivno djeluje je Akademski pjevački zbor. Osnutkom zbora kulturni život Pedagoškog/Filozofskog fakulteta, Akademije, Sveučilišta, kao i grada Osijeka bio je oplemenjen glazbenim programima, koncertima i prigodnim nastupima Akademskog pjevačkog zbora, čiji su članovi bili studenti Glazbene kulture, a umjetnički voditelj, osnivač i prvi dirigent maestro Josip Jerković. Za vrijeme njegova vođenja, od 1984. do 2006. godine, ovaj je ansambl održao brojne uspješne koncerte diljem Hrvatske i Europe, nastupio na značajnim natjecanjima i festivalima, koncertirao s uglednim umjetnicima, solistima, ansamblima i orkestrima. Repertoar zbora sastojao se od stilski raznolikog repertoara umjetničke glazbe, podjednako uključujući *a cappella* skladbe i velika vokalno-instrumentalna djela. Zbor je nastupio diljem Hrvatske u Osijeku, Zagrebu, Đakovu, Zadru, Koprivnici, u Bosni i Hercegovini, Srbiji, Sloveniji, Mađarskoj, Češkoj, Njemačkoj, Italiji i Francuskoj (Pintarić, Kolenić i Horvatić, 2002). Od godine 2001. do 2006. u radu zbora sudjelovao je, tada kao suradnik, prof. art. dr. sc. Berislav Jerković. To je razdoblje u kojem je zbor ostvario značajne rezultate na natjecanjima u Mađarskoj i Kini te ostvario zapažene koncertne nastupe u Hrvatskoj i Slovačkoj. Od 2006. godine Akademski pjevački zbor vodi prof. art. dr. sc. Antoaneta Radočaj-Jerković. Od tada do danas zbor nastupa kao mješoviti zbor, ženski zbor ili kao komorni ansambl, samostalno, ali i u zajedničkim projektima s drugim ansamblima. Posebno su značajna sudjelovanja zbora u opernim, operetnim i dramskim predstavama, sudjelovanja na festivalima (Varaždinske barokne večeri, Festival Pasionske baštine, Pečuški adventski glazbeni festival, Osječko ljeto kulture, Dani Milka Kelemena u Slatini), natjecanjima zborova (Cro-Patria, međunarodno natjecanje pjevačkih zborova *Anton Bruckner* u Linzu, Austrija), suradnje s uglednim domaćim i stranim orkestrima kao što su: Panonska filharmonija (Pečuh, Mađarska), Simfonijski orkestar HRT-a, Simfonijski puhački orkestar Hrvatske vojske, Operni ansambl Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku, Vojvođanski simfonijski orkestar, Orkestar Sveučilišta u Pečuhu i drugi. Zbor je realizirao i nekoliko značajnih praizvedbi hrvatskih skladatelja (Bobić, Juračić, Okmaca, Uhlik, Drakulić, Bukvić, Vlahek i drugih) te je u suradnji s diskografskom kućom *Cantus*, 2022. godine, objavio album *Adalbert Marković: Dvije mise*.

3. Metoda

3.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja bio je utvrditi stavove ispitanika o povezanosti između obrazovanja stečenog na studiju *Glazbene kulture (Glazbene pedagogije)* i kasnijih profesionalnih ostvarenja te posredno putem analize doprinosa ispitanika kao istaknutih *alumnija* ustanoviti eventualno postojanje utjecaja sveučilišnog studija glazbe na kreiranje glazbenog života Slavonije i Baranje.

Kao osnovna istraživačka pitanja postavila su se sljedeća:

- ▶ Jesu li alumniji Glazbene kulture / Glazbene pedagogije Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera utjecali na glazbeni život Slavonije i Baranje i ako da, na koji način?
- ▶ Na koji način je sveučilišni studij Glazbene kulture / Glazbene pedagogije utjecao na glazbeni život Slavonije i Baranje u proteklih četrdeset godina?

3.2. Postupak i instrument istraživanja

U svrhu istraživanja kreiran je anketni upitnik koji se sastojao od 13 pitanja otvorenog i zatvorenog tipa, od kojih su pitanjima zatvorenog tipa istražena osnovna sociodemografska obilježja ispitanika, a pitanjima otvorenog tipa stavovi o predmetu istraživanja. Istraživanje je bilo dobrovoljno i provedeno je putem Google obrasca tijekom 2024. godine.

U istraživanju je sudjelovalo 35 ispitanika. Ispitanici su odabrani namjernim uzorkovanjem. Kao kriterij za odabir poslužile su profesionalne karakteristike ispitanika koje izlaze izvan okvira temeljno određenog stečenom kvalifikacijom. Svi odabrani ispitanici su pored primarne učiteljske i nastavničke djelatnosti izuzetno javno aktivni, profesionalno ostvareni i priznati od struke te djeluju u umjetničkom, akademskom i organizacijskom smislu i izvan sustava odgoja i obrazovanja.

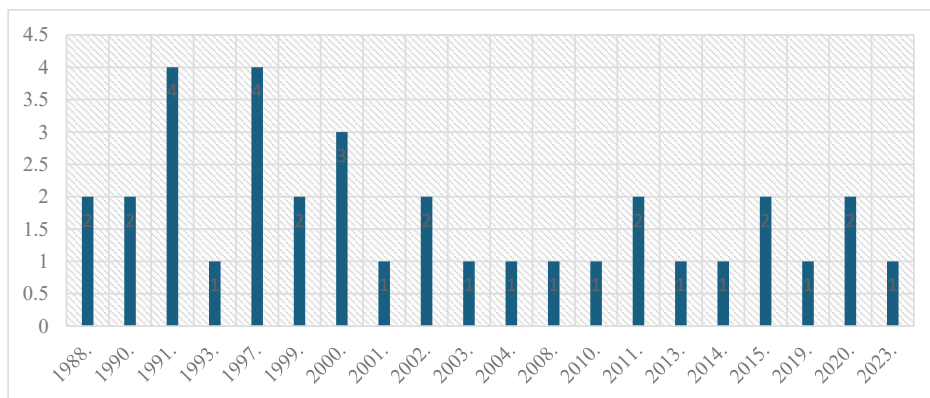
Istraživanjem su obuhvaćene generacije diplomiranih studenata, počevši od predstavnika prve generacije koja je diplomirala 1988. do predstavnika diplomanata diplomiranih 2023. godine.

Rezultati istraživanja analizirani su, kategorizirani te interpretirani deskriptivnom metodom (Selimović, Opić i Selimović, 2023). U poglavlju *Rezultati i interpretacija* ponudit će se odgovori na istraživačka pitanja i donijeti zaključci.

3.3. Ispitanici

U istraživanju je sudjelovalo 35 ispitanika koji su diplomirali u rasponu od 1988. do 2023. godine. Distribucija ispitanika prema godini diplomiranja prikazana je u Grafikonu 1. Svi su ispitanici diplomirali ili na četverogodišnjem dodiplomskom sveučilišnom studiju Glazbene kulture (stekavši akademsku kvalifikaciju profesora Glazbene kulture), odnosno na sveučilišnom četverogodišnjem prijediplomskom i jednogodišnjem diplomskom studiju Glazbene pedagogije usustavljenom nakon implementacije Bolonjskog procesa (stekavši završnu kvalifikaciju magistra Glazbene pedagogije).

Grafikon 1. *Distribucija ispitanika prema godini diplomiranja*

Kako bi se stekao bolji uvid u stručni i društveni profil te djelokrug rada ispitanika, a koji izlazi izvan okvira temeljne kvalifikacije učitelja ili nastavnika glazbe, ispitanici su upitani o djelatnostima kojima se bave ili su se bavili u svom profesionalnom radu. Ispitanici su se izjasnili na sljedeći način (Tablica 1):

Tablica 1. *Djelatnosti ispitanika pored rada u sustavu odgoja i obrazovanja*

Djelatnosti koje ispitanici obavljaju pored rada u obrazovanju	Broj ispitanika	Udio ispitanika
a) voditelj ansambla	27	77,14%
b) voditelj manifestacije	23	65,71%
c) ravnatelj ustanove	13	37,14%
d) ostvarena akademska karijera	16	45,71%
e) ostvarena umjetnička - izvođačka karijera	18	51,42%
f) ostvarena umjetnička - skladateljska karijera	5	14,28%
g) voditelj ustrojbene jedinice (stručno vijeće, katedra, odjel ili slično)	10	28,57%
h) funkcije u tijelima, odborima i savjetima javne vlasti, lokalne i područne (regionalne) samouprave, državnim agencijama i slično	14	40,00%
i) istaknute uloge u zajednici u području civilnog društva (voditelj volonterskih, humanitarnih ili drugih društveno-korisnih aktivnosti)	9	25,71%
j) mediji	3	8,57%

Kao što je vidljivo iz Tablice 1, najveći broj ispitanika aktivno vodi umjetničke ansamble (77,14%), također velik broj ispitanika odgovoran je za vođenje različitih glazbenih manifestacija (65,71%), 51,42% ispitanika izjašnjava se kako ima ostvarenu umjetničku karijeru, a 45,71% ostvarenu akademsku karijeru. Zanimljiv je i podatak da 40% ispitanika aktivno sudjeluje u tijelima, odborima i savjetima javne vlasti, lokalne i područne (regionalne) samouprave, državnim agencijama i slično, dok su 37,14% ispitanika ravnatelji ustanova u općem i umjetničkom obrazovanju te kulturi.

U svrhu identifikacije širine i značajnosti glazbenih poslova kojima se ispitanici bave zamoljeni su da ukratko opišu poslove koje obavljaju ili koje su obavljali od završetka studija. Tako je ustanovljeno da su ispitanici vrlo svestrani u obavljanju brojnih umjetničkih i organizacijskih poslova u svojim sredinama, od kojih se posebno ističu vrlo uspješne umjetničke karijere najčešće u smislu voditeljstva ansambala – međunarodno priznatih pjevačkih zborova u Osijeku, Požegi, Slavonskom Brodu, Vinkovcima, Daruvaru, Valpovu i Belišću, tamburaških orkestara u Osijeku, Županji, Požegi, Našicama, Belom Manastiru, Daruvaru, harmonikaškog orkestra u Slavonskom Brodu i puhačkog orkestra u Valpovu te komornih, opernih i folklornih, klapskih, jazz ansambala i sastava popularne glazbe.

Dio ispitanika ima ostvarenu uspješnu samostalnu umjetničku izvođačku djelatnost, a nešto manji dio skladateljsku, odnosno kantautorsku i aranžersku. Izvođačku umjetničku djelatnost sudionici realiziraju kao dirigenti, pjevači i instrumentalisti u području umjetničke, jazz, popularne i tradicijske glazbe. Za svoj rad nagrađivani su strukovnim nagradama. Objavljuju nosače zvuka kod uglednih izdavačkih kuća i surađuju s eminentnim imenima hrvatske glazbene scene

Značajan udio ispitanika realizirao se u znanstvenom smislu kao vrlo produktivni znanstvenici i sveučilišni nastavnici i suradnici na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Sveučilištu Ivane Brlić Mažuranić u Slavonskom Brodu.

Također, vrlo značajnim se mogu smatrati i umjetnička i organizacijska voditeljstva regionalnih, nacionalnih i međunarodnih glazbenih manifestacija kao što su: Memorijal Franjo Krežma – Osijek, Memorijal Darko Lukić – Osijek, Međunarodno pjevačko natjecanje Lav Mirski – Osijek, Međunarodni festival suvremene glazbe Milko Kelemen – Slatina, Festival Šokačke pisme – Županja, Međunarodni harmonikaški festival Bela pl. Panthy – Slavonski Brod i drugo.

Potrebno je istaknuti i važnost obnašanja ravnateljskih dužnosti u obrazovnim i kulturnim ustanovama. Tako je čak 13 ispitanika obnašalo ili obnaša ravnateljske dužnosti, među kojima je potrebno posebno istaknuti ravnateljstva glazbenih škola s područja Slavonije i Baranje: Požega, Vinkovci, Slatina, Daruvar, Beli Manastir, Valpovo. Dio ispitanika aktivan je u voditeljstvu županijskih stručnih vijeća učitelja i nastavnika glazbe, a jedan je ispitanik viši savjetnik u Agenciji za odgoj i obrazovanje zadužen za područje umjetničkog obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Izuzetno su značajni profesionalni rezultati alumnijska na pozicijama ravnatelja ustanova u kulturi kao što su: Kazališno-koncertna dvorana Ivana Brlić Mažuranić u Slavonskom Brodu, Centar za kulturu Orašje i nacionalni Ansambl narodnih plesova i pjesama Hrvatske LADO.

Ispitanici ističu kako su aktivni i u tijelima, odborima i savjetima javne vlasti, lokalne i područne (regionalne) samouprave, državnim agencijama i slično. Najčešće je riječ o članstvima u različitim kulturnim vijećima i odborima koji kreiraju kulturnu politiku zajednice, a posebno je za istaknuti alumnije koji su aktivno uključeni u javnu službu na funkcijama kao što su: zamjenica gradonačelnika, predsjednik gradskog vijeća, odnosno pomoćnika ministrica za kulturu, sport i informiranje pri Ministarstvu prosvjete, znanosti, kulture i sporta Županije Posavske (BiH).

Alumniji su aktivni i u vjerskim zajednicama kao voditelji župskih zborova i orguljaši, kao i u različitim udrugama i organizacijama koje za cilj imaju humanitarno djelovanje. Najčešći oblik zaduženja ispitanika u takvim organizacijama odnosi se na oblikovanje kulturnih i umjetničkih aktivnosti i programa. Dio ispitanika uključen je u rad u tiskanim i elektroničkim medijima, od kojih se ističe jedna ispitanica koja radi kao glazbena urednica, kreatorica glazbenih emisija i voditeljica glazbenog odjela u Regionalnom centru Hrvatske radio televizije.

Dio ispitanika aktivan je u strukovnim udrugama glazbenika kao što su Hrvatska glazbena unija, Hrvatsko društvo tamburaških pedagoga, Hrvatski tamburaški savez, Hrvatski sabor kulture i drugo, u kojima obnašaju rukovodeće i savjetodavne funkcije. Ispitanici ističu da su aktivni i u privatnom sektoru sve češće kao vlasnici obrta za privatnu glazbenu poduku, produkciju i izvedbene djelatnosti.

3.4. Rezultati i interpretacija

Sukladno postavljenim ciljevima istraživanja željelo se ispitati mišljenje ispitanika o njihovom osobnom utjecaju na unapređenje glazbenog života u svojoj sredini. Na ovo je pitanje čak je 97% ispitanika odgovorilo da smatraju kako svojim djelovanjem pozitivno utječu na razvoj glazbenog života sredine u kojoj djeluju, odnosno samo jedna ispitanica smatra da svojim radom ne doprinosi unapređenju glazbenog života svoje zajednice. Kao oblike djelovanja u svrhu unapređenja glazbenog života ispitanici su najčešće isticali sljedeće aktivnosti:

- ▶ kreiranje novih kulturnih sadržaja
- ▶ obogaćivanje ponude glazbenih sadržaja
- ▶ obrazovanje novih generacija glazbenika i glazbene publike
- ▶ popularizacija glazbe među mladima
- ▶ osobno glazbeno izvođenje
- ▶ poticanje glazbene kreativnosti među mladima
- ▶ edukacija budućih nastavnika glazbe
- ▶ promocija grada i regije kroz vlastitu umjetničku djelatnost
- ▶ organizacija manifestacija koje potiču različite suradnje i obogaćuju kulturni život grada te promiču isti u Hrvatskoj i inozemstvu
- ▶ očuvanje tradicijske baštine i kulture seminarima folkloru, podizanjem tambure kao umjetničkog instrumenta na visoku umjetničku razinu akademskim radom, umjetničkim projektima i solističkim koncertima, skladateljski doprinos
- ▶ sudjelovanje u unapređenju umjetničkog obrazovanja u Hrvatskoj
- ▶ nastupi sa zborom
- ▶ savjetodavne usluge prema potrebi upravnih odjela za OBŽ ili Grad
- ▶ volonterski rad na okupljanju zaljubljenika u pjevanje i sviranje te međusobno druženje

- ▶ simbioza znanstvenog i medijskog djelovanja
- ▶ priprema, organizacija, izvođenje i sudjelovanje u izvođenju različitih glazbenih programa koji su javnog karaktera i namijenjeni za širu zajednicu
- ▶ kvalitetne izvedbe i interpretacije, stvaranje novih umjetničkih tendencija
- ▶ rad na unapređenju postojećih, ali i uspostavljanju novih institucija, organizacija, manifestacija i slično.
- ▶ preuzimanje odgovornosti za kulturne manifestacije u sredini, podizanje kulture na viši nivo, usmjeravanje djece i mladih u kulturni život i bavljenje glazbom
- ▶ sudjelovanje u osmišljavanju, organizaciji i provedbi mnogih glazbenih projekata, kao i u izvedbama brojnih koncertnih programa u gradu Osijeku i šire.
- ▶ kontinuirano animiranje novih pjevača u zborove, pripremanje i organiziranje zborskih koncerata u lokalnoj sredini, vođenje pjevača na zborska natjecanja u domovini i inozemstvu
- ▶ popularizacija zorskog pjevanja.

Odgovore ispitanika moguće je razvrstati u pet temeljnih kategorija

1. umjetnički rad u svrhu glazbene produkcije,
2. obrazovni rad u području obrazovanja budućih glazbenih stručnjaka,
3. organizacijski rad u području usustavljanja i realizacije glazbenih manifestacija te ostalih kulturnih i umjetničkih događaja,
4. rad na promidžbi i popularizaciji glazbene umjetnosti i kulture,
5. savjetodavni rad u svrhu poboljšanja uvjeta rada i napretka glazbene struke

Kako bi se ustanovilo je li studij glazbe doprinio razvitku karijera ispitanika, postavljena su sljedeća pitanja:

- ▶ Jeste li prije upisa na studij Glazbene kulture / Glazbene pedagogije imali ideju o tome čime ćete se baviti u budućem profesionalnom životu?
- ▶ Je li vam studij Glazbene kulture / Glazbene pedagogije pomogao u usmjeravanju prema osobnim interesima?
- ▶ Je li vas studij Glazbene kulture / Glazbene pedagogije pripremio i motivirao za daljnje usavršavanje?

Odgovori ispitanika potvrdili su sadržajnost programa studija koja im je pomogla u kasnijem odabiru karijere. Iako je većina ispitanika, njih 60% (N = 21), izjavila kako su i prije upisa na studij znali čime se žele baviti nakon stjecanja diplome, čak 40% (N = 14) ispitanika nije imalo ideju o profesionalnoj budućnosti nakon završetka studija. Budući da su svi ispitanici (100%) odgovorili kako im je studij pomogao u usmjeravanju prema osobnim interesima te ih je on pripremio i motivirao za daljnje usavršavanje, može se zaključiti da su koncepcija i sadržaji studija doprinijeli profesionalnom usmjeravanju ispitanika. Takav uniosoni rezultat doista potvrđuje poticajnost i kvalitetu programa studija te uloženi trud nastavnika u motiviranje kvalitetnih studenata za cjeloživotno učenje i profesionalni napredak. Potrebno je istaknuti i činjenicu kako je 42% (N=15) od ispitanih alumnija nakon završenog studija Glazbene kulture / Glazbene pedagogije upisalo i završilo i neki drugi sveučilišni prijediplomski, diplomski, dodiplomski i/ili poslijediplomski studij.

Ispitanici su zamoljeni da obrazlože na koje ih je sve načine studij motivirao za daljnje učenje i napredovanje - dali su sljedeće odgovore:

- ▶ “Potaknuo me na daljnje studiranje, upis novih studijskih programa i obrazovnih razina, na obrazovanje i djelovanje u inozemstvu.
- ▶ Dane su nam smjernice za daljnji glazbeni razvoj i usavršavanje.
- ▶ Probudio je želju za novim informacijama, novim znanjima, potrebi da proširiš i nađeš svoje mjesto u struci.
- ▶ Studij je pružio temelje za daljnji profesionalni razvoj i zaslugom nastavnika motivirao za cjeloživotno učenje i napredovanje.
- ▶ Najviše poticaja sam imala konkretno kroz pjevačke ansamble, zborove u kojima sam sudjelovala.
- ▶ Kvalitetan studijski program, a posebice profesori koji su predavali, bili su veliki poticaj za daljnji rad i usavršavanje. Također, a s obzirom na pozitivno ozračje koje je vladalo na fakultetu i bliskost s kolegama svih godina, otvorilo je različite mogućnosti suradnje koje traju i danas.
- ▶ Dobivena znanja pobudila su znatiželju za novim znanjima, dobila sam sigurnost i samopouzdanje.
- ▶ Stekao sam potrebna znanja i vještine te poznanstva.
- ▶ Motivacijom profesora.
- ▶ Određeni kolegiji na studiju pripremili su me za skladanje i aranžiranje, vođenje ansambla.

- ▶ Za vrijeme studija dobio sam priliku (kao demonstrator) voditi akademski zbor. Zahvaljujući toj prilici nastavio sam usavršavanje upravo iz navedenog područja.
- ▶ Prije studija sam pisao glazbu, no tek tijekom studija sam shvatio da se time želim baviti. Osim toga, studij me zaintrigirao za produkciju glazbenih manifestacija.
- ▶ Sudjelovala sam u raznim projektima na akademiji tijekom kojih sam, osim na kolegijima, mogla prikupiti iskustva i znanja koja su mi poslužila kada sam počela raditi u školi i stvarati glazbu, voditi zbor, nastupati. Sve to sam na akademiji učila kroz teoriju i praktičan rad.
- ▶ Motivirao me za daljnje istraživanje područja i spajanje s drugim područjima. Daljnje školovanje, usavršavanje i napredovanje.
- ▶ Tijekom studiranja stekla sam osnovna stručna znanja i vještine, ali i svijest o važnosti cjeloživotnog učenja.
- ▶ Jednostavno, na studiju sam se “zarazio” ljepotom zvorske glazbe te sam kasnije želio dodatno napredovati kao zborovođa.”

Troje ispitanika istaknulo je da ih znanje stečeno tijekom studija nije u potpunosti zadovoljilo, što im je poslužilo kao motiv za daljnje usavršavanje. Oni su odgovore definirali na sljedeći način:

- ▶ “Smatrao sam da imam prostora za daljnji osobni razvoj, što me potaknulo na dodatno usavršavanje kroz nastavak obrazovanja.
- ▶ Završeni studij i stečena znanja nisu me u potpunosti zadovoljila te sam smatrao da imam prostora za daljnji osobni razvoj, što me potaknulo na dodatno usavršavanje kroz nastavak obrazovanja.
- ▶ Nažalost, nismo dobili dosta poduka koje su nam bile potrebne u radu, stoga se trebalo snalaziti.”

Na pitanje vezano uz mišljenje ispitanika jesu li za njihov profesionalni uspjeh bile važnije osobine (kao što su proaktivnost, inovativnost, odgovornost) ili stečena znanja i vještine, ispitanici su se ponovno gotovo unisono složili da je riječ o kombinaciji faktora, pri čemu je 97% (N=34) ispitanika odgovorilo kako smatra da je profesionalni uspjeh rezultat kombinacije osobina i stečenog znanja. Jedan je ispitanik odgovorio kako smatra da su za njegov uspjeh bile važnije osobine ličnosti.

Na pitanje vezano uz znanja i vještine stečene u okviru studija za koje smatraju da su najznačajnije utjecale na njihov kasniji profesionalni uspjeh, iz odgovora ispitanika bilo je moguće ekstrahirati tri skupine kolegija koje su prema učestalosti pojavljivanja u otvorenim odgovorima hijerarhijski rangirane kako je prikazano u Tablici 2.

Tablica 2. Kategorizacija i rangiranje skupina kolegija značajnih za profesionalni uspjeh prema učestalosti pojavljivanja pojmova u odgovorima

Skupina kolegija	Učestalost pojavljivanja
Umjetničko-izvođački kolegiji	49
Glazbeno-teorijski kolegiji	28
Pedagoški kolegiji	22

Kada se odgovori ispitanika analiziraju s obzirom na broj pojavljivanja konkretnih kolegija, tada hijerarhijski poredak izgleda na sljedeći način, kao što je vidljivo u Tablici 3.

Tablica 3. Učestalost pojavljivanja kolegija koje su ispitanici ocijenili značajnim za profesionalni uspjeh

Kolegij	Učestalost pojavljivanja
Zbor	19
Harmonija	10
Metodika nastave teorijskih glazbenih predmeta	8
Dirigiranje	8
Klavir	7
Priređivanje za ansamble	4
Vokalna tehnika	3
Poznavanje instrumenata	3
Pedagoška praksa	3
Pedagogija	3
Didaktika	2
Glazbeni oblici i stilovi	2
Etnomuzikologija	2
Tambure	2
Dječja vokalna pedagogija	2
Solfeggio	1
Polifonija	1
Sviranje partitura	1
Psihologija	1

Ispitanici su razloge za odabir kolegija ili skupine kolegija koje smatraju najznačajnijima za njihov kasniji profesionalni uspjeh obrazlagali razlozima kao što su: izražena umjetnička kreativnost, atraktivnost i poticajnost prisutna u umjetničkim kolegijima, zatim uporabnost znanja stečenih na pedagoškim kolegijima te potreba za usvajanjem šireg spektra znanja iz područja teorijskih predmeta u svrhu općeg glazbenog obrazovanja.

Kao dopunu pitanju vezanom uz mišljenje o posebno značajnim znanjima i vještinama stečenim u okviru studija, ispitanici su upitani i o ostalim aktivnostima i sadržajima zbog kojih su se uspješno ostvarili. Na ovom pitanju ispitanici su ponovno najčešće

navodili aktivnosti i sadržaje vezane uz umjetničku praksu (20 odgovora), uz praktičan rad u nastavi (12 odgovora), uz skladateljski rad (2 odgovora), ostalo (1 ispitanik nije dao konkretan odgovor). Posebno značajnim aktivnostima umjetničke prakse ispitanici izdvajaju koncerte, turneje i umjetničke projekte u okviru kojih su, osim glazbenih, razvili i druge neophodne kompetencije.

Tako ispitanici navode sljedeća zapažanja:

- ▶ “Najviše aktivnosti vezane uz kolegij Zbor. Osim proba, tu svakako treba izdvojiti brojna koncertna gostovanja u zemlji i inozemstvu.”
- ▶ “Zajednički rad poput festivalskih priprema za muziciranje, komorni sastavi i korepetiranje, upoznavanje različitih žanrova poput jazza te okušavanje u istom putem prakse.”
- ▶ “Najviše pamtim sudjelovanje u operi “Ljubavni napitak”, za taj projekt nije bilo važno “samo” pjevati, nego naučiti vladati scenom, biti svjestan scene i drugih ljudi i uloga na njoj...Surađivali smo i s glumcima te su i te suradnje bile pozitivan primjer kako surađivati s drugom strukom. Također pamtim završne nastupe kolegija Osnove jazza, gdje smo imali priliku učiti izvoditi zahtjevne jazz standarde i osjetiti kako je to pjevati ili svirati u jazz sastavu pred publikom, učili smo improvizirati i oslobađati se pred publikom te kanalizirati tremu u nešto pozitivno.”
- ▶ “Različiti javni nastupi i javna izlaganja, kao i radionice i predavanja. Većina studenata imala je problem s javnim nastupom, ali zahvaljujući profesorima, i taj strah smo prevladali.”
- ▶ “Puno aktivnosti koje su izvan standardnih okvira poimanja studija (u trenutku kada sam ga upisivala). Veliki projekti u kojima smo, zajedno s nastavnicima mentorima, često i s izvođačima glazbe, pristupali na inovativan, sveobuhvatan i multidisciplinarni način. Bili smo studenti koji uče na stvarnim primjerima i u realnim okolnostima. Bili smo izvođači, organizatori, promotori i još mnogo toga. Upravo su me takve aktivnosti naučile da sve ono čime se danas bavim promatram iz više aspekata i da ne dođe do zasićenja jer smo, uz izvrsno mentoriranje nastavnika imali dovoljno prostora i slobode za biti svoji i uz njihovu podršku graditi svoj (budući) glazbeni put.”
- ▶ “Po završetku studija i početkom rada u obrazovnom sustavu do izražaja su došla sva iskustva i sudjelovanja u projektima tijekom studija, što se najviše očitovalo u snalaženju i komunikaciji u novom okruženju. Također se očitovalo i u provođenju vlastitih ideja na temelju ranijih iskustava.”

- ▶ “Sve aktivnosti vezane uz kolegij Zbor značajno su utjecale na moj profesionalni razvoj. Profesor Josip Jerković, nadaleko poznat po svom radu i značaju u obrazovanju mladih naraštaja dirigenata, na neki je način obilježio moj životni put. Bio je izuzetno karizmatičan, stručan, poduzetan, veliki motivator. Strastveno je volio zbor, a vodio ga je s nevjerojatnom lakoćom, smireno i oduševljeno, sa suptilnim smislom za humor. Pomni odabir zbornog repertoara, glazbena stilistika, fraziranje, oblikovanje zbornog zvuka, manualna tehnika dirigiranja, ushićenost i uživanje u interpretaciji djela... sve je to naš profesor Jerković radio prirodno, a mi smo uživali u tom procesu i nesvjesno upijali. Živo se sjećam proba Akademskog zbora, putovanja i koncerata, a prijateljski i kolegijalan odnos s profesorom Jerkovićem nastavio se i mnogo godina nakon završetka mog studija, kada mi je kao vrlo čest član stručnih povjerenstava na natjecanjima pjevačkih zborova znao udijeliti korisne savjete, a tijekom neformalnih druženja znali smo se s radošću i nostalgijom prisjetiti studentskih dana...”
- ▶ “Možda bih izdvojila timski rad, prijateljsko okruženje. Sinergiju, povezanost i prožimanje svih kolegija, glazbu sam konačno počela razumijevati u svojoj osnovi i shvaćati njenu veliku važnost za razvoj društva u cjelini.”

U pogledu aktivnosti vezanih uz budući rad u nastavi izdvajaju se sljedeći zanimljivi odgovori:

- ▶ “Doista su sve aktivnosti izravno ili neizravno utjecale na profesionalni razvoj. Osim predavanja i vježbi, stručna praksa koja se realizirala u okviru nastave Metodike najizraženije je oblikovala mene kao budućeg nastavnika.”
- ▶ “Aktivnosti i sadržaji vezani uz metodiku i hospitacije. Pripreme za izvođenje nastave izuzetno su utjecale na stjecanje znanja i vještina potrebnih za rad s učenicima. S obzirom na to da sam predavala solfeggio, bila su mi također potrebna znanja i vještine za pjevanje, dobru i kvalitetnu vokalnu tehniku te za sviranje, snalaženje u harmonizaciji.”
- ▶ “Apsolutno su to bili ogledni sati koje sam odradila, a još se više nauči kada imaš priliku gledati kolege kako izvode nastavu.”
- ▶ “Praksa i primjena usmjerila me da danas mogu lako ući u profesionalni svijet s potpunom sviješću da posjedujem znanja i vještine. Pedagoška praksa usmjerila me na sjajna predavanja u školi, položen stručni ispit bez poteškoća; analitička harmonija u smjeru razumijevanja kolegija koji nije primaran, ali je koristan pri pojašnjavanju i analiza različitih glazbenih djela. Također, kolegij je bio od velike pomoći pri polaganju stručnog ispita.”

- “Znanja i stečene vještine koje su mi pomogle u karijeri su kreativno organiziranje nastavnog sata, suradnja s učenicima i kolegama, ujedno i primjena pedagoških načela, pravilno vođenje pedagoške dokumentacije, osmišljavanje i reproduciranje glazbeno-umjetničkih programa.”

Značajnost aktivnosti vezanih uz stvaralački rad i aranžiranje jedan je ispitanik opisao na sljedeći način:

- “Aktivno sudjelovanje kao skladatelj i aranžer u raznim prigodama tijekom studiranja revitaliziralo je moj interes za istim aktivnostima (koje sam amaterski radio u osnovnoj i srednjoj školi) i navelo me da nakon studija u tome nastojim ostvariti karijeru.”

U posljednjem pitanju ispitanicima je ponuđena mogućnost isticanja profesora, mentora, suradnika ili kolega koji su imali poseban utjecaj na njihov razvoj tijekom studija. Tu mogućnost iskoristilo je 30 ispitanika. Iako je bila ponuđena mogućnost navođenja različitih profila osoba koje su izvršile profesionalni utjecaj na ispitanike, uglavnom su se navodili nastavnici u umjetničko-nastavnim, nastavnim i znanstveno-nastavnim zvanjima koji su izvodili nastavu iz stručnih (glazbenih) kolegija.

Iz odgovora su ekstrahirana imena nastavnika koja su ispitanici najčešće navodili. U tablici 4 navedeni su podatci o učestalosti pojavljivanja nastavnika u odgovorima ispitanika. Potrebno je istaknuti da je riječ o subjektivnom mišljenju ispitanika koji su procijenili značaj nastavnika prema osobnim afinitetima. Primjetno je i da su neki nastavnici izvodili nastavu na studiju Glazbene kulture / Glazbene pedagogije duže od drugih te su na taj način ostvarili kontakt s većim brojem studenata. Također, neki nastavnici izvodili su nastavu iz više, a neki iz manje kolegija, stoga i to treba uzeti u obzir kod interpretacije rezultata. Ovaj popis nema namjeru dati prednost jednima niti umanjiti značaj drugim nastavnicima, nego služi kao potvrda tezama o povezanosti i važnosti određene skupine kolegija, profesionalnog i osobnog identiteta nastavnika i stavova ispitanika o značaju istih na njihov profesionalni razvoj. To je vidljivo upravo na primjeru tri najčešće isticana nastavnika - prof. mr. art. Josipa Jerkovića (1938. – 2020.) (21 isticanje); prof. dr. sc. Pavela Rojka (1944. – 2017.) (11 isticanja); prof. art. Marka Ruždjaka (1946. – 2012.) (10 isticanja), koji su djelovali na studiju od njegova osnutka. Vidljivo je da je riječ o profesorima koji su izvodili nastavu iz tri skupine kolegija za koje je ustanovljeno da su ispitanicima najznačajniji.

To su:

1. Umjetničko-izvođački kolegiji (prof. mr. art. Josip Jerković)
2. Glazbeno-teorijski kolegiji (prof. art. Marko Ruždjak)
3. Pedagoški kolegiji (prof. dr. sc. Pavel Rojko)

Tablica 4 Učestalost pojavljivanja nastavnika koji su izvršili utjecaj na ispitanike

Nastavnik	Učestalost pojavljivanja u odgovorima
Jerković, Josip	21
Rojko, Pavel	11
Ruždjak, Marko	10
Radočaj-Jerković, Antoaneta	8
Ilinčić, Mirjana	7
Marković, Adalbert	5
Dedić, Davor	4
Jerković, Berislav	4
Bobić, Davor	3
Drakulić, Sanja	2
Vujković, Ana	2
Weber, Zdenka	2
Babin, Vladimir	1
Ban, Brankica	1
Bognar, Ladislav	1
Cvetičanin, Jagoda	1
Ergotić, Marinko	1
Hadžihusejnović-Valašek, Miroslava	1
Janson, Beatrica	1
Kaić, Vera	1
Nježić, Vjekoslav	1
Oliver, Oliver	1
Sabljar, Mirna	1
Sekošan, Damir	1
Sekošan, Ljudevit	1
Sobović, Teodor	1
Škojo, Tihana	1
Škorvaga, Valentin	1
Šulentić Begić, Jasna	1

Ispitanici su detaljno opisivali osobine koje su cijenili kod nastavnika, kao što je vidljivo iz sljedećih odgovora:

- “Na Zboru sam kod prof. Josipa Jerkovića istinski muzicirao i uživao. Njegov način rada, ophođenje sa studentima, uvježbavanje skladbi, predanost glazbi, koncertna putovanja koja je organizirao snažno su me obilježila u mojem kasnijem profesionalnom radu.

- ▶ Izdvojila bih pokojnog prof. Rojka, prof. Bobića, prof. Radočaj-Jerković, prof. Sabljari i prof. Olivera, od kojih sam puno naučila na studiju. Osim znanja vezanih uz profesionalni život, profesori su me poticali da budem bolji glazbenik.
- ▶ Najveći utjecaj tijekom studija i na moje daljnje bavljenje glazbom imao je prof. Josip Jerković jer je na mene, a vjerujem i na druge studente, odmah uspio pozitivno utjecati svojim profesionalnim pristupom prema svakom djelu. Za temeljite osnove iz harmonije zaslužna je prof. Mirjana Ilinčić, a prof. Adalbert Marković za poznavanje harmonije 20. stoljeća, polifonije i priređivanja za ansamble u kojima sam se dosta dobro snalazio. Svojom jednostavnošću i autoritetom zračio je prof. Marko Ruždjak jer mi je izvrsnim primjerima otvorio put prema glazbi i glazbenoj estetici, kao i prof. Pavel Rojko. Prof. Ana Vujković je svojom jednostavnošću utjecala na moje usvajanje apsolutne metode intonacije. Prof. Miroslava Hadžihusejnović-Valašek također je svojom jednostavnošću utjecala na to da sam odmah počeo raditi transkripcije, kao i na moju odluku da “uvedem reda” u folklornu glazbu, primjenjujući pravila iz harmonije i etnomuzikologije. S prof. Mirom i danas surađujem. Zasluge za moj prijateljski odnos prema tamburama te digitalnom zapisivanju nota u Sibeliusu pripadaju prof. Marinku Ergotiću.
- ▶ Posebno bih istaknuo prof. Josipa Jerkovića i njegov rad sa zborom. Puno mi je osobno pomogao u vođenju zbora.
- ▶ Najveći pečat je ostavio naš profesor Jerković koji je svoju ljubav i energiju prema glazbi prenosio na nas.
- ▶ Profesor Davor Bobić bio mi je mentor na završnom i diplomskom ispitu, uveo me u komponiranje i poznavanje te vještine. Velika podrška u koncertiranju na tamburi.
- ▶ Profesorica Antoaneta Radočaj Jerković - kolegij zbora, načini i metode rada sa zborom kao velikom skupinom glazbenika različitih profila, predznanja i osobnosti, kako stvoriti disciplinu i dobiti maksimalnu koncentraciju za ozbiljan rad te maksimalan rezultat na nastupu, koncertu ili natjecanju.
- ▶ Profesorica Ilinčić i profesori Sobović i Jerković, prvenstveno zbog svoje stručnosti. Bili su dostupni za razgovor kada god je to trebalo.
- ▶ Profesor Jerković, stručan dirigent, odličnog glazbenog ukusa, uljuđen način komuniciranja sa studentima, odličan odabir repertoara za koncerte. Profesor Marko Ruždjak, skladatelj, intelektualac širokog znanja, nezaboravan, modernog razmišljanja. Profesor Adalbert Marković, skladatelj, intelektualac širokog znanja. Profesor metodike Pavel Rojko organiziran,

motivirajući. Zanimljivo je da su profesori, osim stručnosti iz svog predmeta, svojim stavovima i razmišljanjima doprinijeli razvoju mene kao glazbenika predavača.

- ▶ Mirjana Ilinčić (harmonija) - odlični savjeti, puno znanja, svaki trenutak je iskorišten za rad i u radu. Jagoda Cvetičanin (klavir) - izvrsni savjeti, nesebično pružanje pomoći i vremena studentima koji hoće i žele postići što više.
- ▶ Marko Ruždjak, Adalbert Marković - izvrsni skladatelji i pedagozi.
- ▶ Istaknula bih prof. art. dr. sc. Antoanetu Radočaj-Jerković i prof. Davora Dedića. Profesorica Antoaneta utjecala je svojim pozitivnim primjerom i pristupom na moje pjevanje, stil života i vokalnu higijenu, uvijek me je motivirala i uvijek bih se osjećala kao da mogu sve ostvariti jer je ona sama zračila takvom energijom. Profesor Dedić utjecao je pozitivno na moju slobodu u izražavanju i pjevanju, poticao me na improviziranje i na usvajanje novih znanja kako bih bila što slobodnija u stvaranju i izvođenju svoje ili tuđe glazbe, pružio je mojim kolegama i meni siguran prostor i priliku za učenje, skupno muziciranje i upoznavanje jazz glazbe, teorije i velikih imena u jazz svijetu.
- ▶ Na moj razvoj tijekom studija poseban utjecaj imala je moja mentorica, izv. prof. dr. sc. Tihana Škojo. Kroz čitav studij imala sam potpunu podršku, motivaciju, ohrabrenje, razmjenjivale smo ideje i mišljenja. Profesorica mi je pomogla osloboditi se treme pri javnim izlaganjima, pokazala mi je da pogreška u životu ne mora zapravo biti pogreška, nego samo jedno novo iskustvo koje će pripomoći u daljnjem razvoju. Svojim odnosom prema studentima dokazala mi je da je posao učitelja, nastavnika i profesora uistinu predivan posao, ali prije svega poziv!
- ▶ Antoaneta Radočaj-Jerković, Davor Dedić i Berislav Jerković. Znanje, vještine, osobnost... Izvrsni nastavnici i sjajni aktivni glazbenici koji su u potpunosti predani onomu što rade, a što se prepoznaje i cijeni kao trajna vrijednost."

4. Zaključak

Od osnutka do danas, studij Glazbene kulture i Glazbene pedagogije sa svojim se nastavnicima i studentima afirmirao kao značajan glazbeni i obrazovni subjekt Slavonije i Baranje koji je iznjedrio brojne stručnjake u području glazbenog obrazovanja, umjetnosti i kulture. Njegov utjecaj osjeća se ne samo u školama diljem Slavonije i Baranje, već i u kulturnim institucijama, gdje bivši studenti obnašaju vodeće uloge kao organizatori kulturnih događanja, dirigenti, skladatelji, predavači i drugo. Stoga se na postavljeno istraživačko pitanje jesu li alumni Glazbene kulture / Glazbene pedagogije Sveučilišta

Josipa Jurja Strossmayera utjecali na glazbeni život Slavonije i Baranje i ako da, na koji način, može potvrdno odgovoriti uz navođenje u ranijem poglavlju opisanih brojnih izvođačkih, stvaralačkih, rukovodećih i obrazovnih aktivnosti. Na drugo postavljeno istraživačko pitanje – “Na koji način je sveučilišni studij Glazbene kulture / Glazbene pedagogije utjecao na glazbeni život Slavonije i Baranje u proteklih četrdeset godina?” – odgovor je moguće ponuditi sintezom podataka dobivenih analizom proučenih dokumenata i dostupne literature te rezultata istraživanja. Odgovor na to pitanje je kompleksan, budući da se utjecaj rezultata obrazovnog, umjetničkog, znanstvenog i stručnog rada kontinuirano transformira utjecanjem svih njegovih sudionika na zajednicu u kojima djeluju. U svakom slučaju, može se zaključiti da je utjecaj višestruk.

Od osnutka do danas, studij je ostvario značajan napredak u smislu osuvremenjivanja svojih akademskih sadržaja, kao i stvaranja snažnijih veza s glazbenom scenom regije. Nastavnici studija su se kroz godine, osim u području obrazovanja budućih generacija glazbenika, profilirali ne samo kao sveučilišni profesori, nego i kao istaknuti umjetnici, kulturni djelatnici, redovito nastupajući na koncertima, sudjelujući u projektima različitih kulturnih inicijativa te i na taj način obogatili glazbeni život u regiji.

Studij Glazbene kulture i Glazbene pedagogije u Osijeku prolazio je kroz značajne promjene u razdoblju od osnutka do danas. Zahvaljujući kontinuiranim organizacijskim reformama, uspješnoj prilagodbi Bolonjskom procesu, adaptaciji na rad u interdisciplinarnom umjetničkom i znanstvenom okruženju ustanova u sklopu kojih je djelovao od Pedagoškog fakulteta, preko Umjetničke akademije, do današnje Akademije za umjetnost i kulturu, konstantnom osnaživanju i proširenju umjetničke djelatnosti nastavnika i studenata, brzoj i svrhovitoj prilagodbi digitalnom dobu, ovaj studij je postao vodeći obrazovni program u regiji. Kvalitetan kadar, bogata umjetnička produkcija i suradnja s lokalnim kulturnim institucijama osigurali su značajan utjecaj na glazbeni život Slavonije i Baranje, što su potvrdili i rezultati ovoga istraživanja.

Razina kvalitete nekog studija mjerljiva je putem analize kvalitete nastavnog kadra u radu u nastavi, odnosno u umjetničkom, znanstvenom i stručnom radu, analize uspješnosti i rezultata te zadovoljstva studenata te, povrh svega, analize zapošljivosti i profesionalne ostvarenosti bivših studenata. U prilog iznesenim tezama govori i činjenica da se prema podatcima Zavoda za zapošljavanje (Izješće stručnog povjerenstva o reakreditaciji Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, prosinac, 2020) učitelji i nastavnici glazbe vrlo brzo nakon završetka studija zapošljavaju u struci. U proteklih četrdeset godina na studijima Glazbene kulture i Glazbene pedagogije na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku diplomiralo je okvirno 430 učitelja i nastavnika glazbe koji, kao što je pokazalo istraživanje, nerijetko rade i više poslova u struci te i nakon završetka studija održavaju profesionalne i prijateljske kontakte s kolegama i bivšim profesorima.

Upravo sve navedeno može se smatrati značajnim pokazateljem uspješnosti i aktivnog sudjelovanja nastavnika, studenata i bivših studenata sveučilišnih dodiplomskih, prijediplomskih i diplomskih studija Glazbene kulture i Glazbene pedagogije u kreiranju i unapređenju javnog kulturnog i umjetničkog života regije, što se pokazalo značajnim i iz analize dostupnih dokumenata i iz odgovora ispitanika.

Literatura

Izvješće stručnog povjerenstva o reakreditaciji Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (prosinac, 2020). Preuzeto s <https://www.azvo.hr/ishodi-vrednovanja/institution.php?&id=75>

Izvješće stručnog povjerenstva o reakreditaciji Umjetničke akademije Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (srpanj, 2015). Preuzeto s <https://www.azvo.hr/ishodi-vrednovanja/institution.php?&id=75>

Jerković, J. (2002). Studij glazbene kulture u Osijeku. *THEORIA – časopis Hrvatskog društva glazbenih teoretičara*, 4 (4), 8-9.

Pintarić, A. (ur.). (2010). Filozofski fakultet Osijek: Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Pintarić, A., Kolenić, Lj. i Horvatić, J. (ur.). (2002). Pedagoški fakultet (1977-2002). Osijek: Pedagoški fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Pintarić, A. i Horvatić, J. (2000). Ljetopis. Osijek: Pedagoški fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Selimović, H., Opić, S. i Selimović, N. (2023). Metodologija istraživanja u odgojno-obrazovnim znanostima. Travnik: Univerzitet u Travniku, Edukacijski fakultet.

THE UNIVERSITY STUDY OF MUSIC AND ITS INFLUENCE ON THE MUSICAL LIFE OF SLAVONIA AND BARANJA

Antoaneta RADOČAJ-JERKOVIĆ

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, The Academy of Arts and Culture in Osijek, Ulica kralja Petra Svačića 1f, Osijek, Croatia

antoaneta.radocaj-jerkovic@aukos.hr

Berislav JERKOVIĆ

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, The Academy of Arts and Culture in Osijek, Ulica kralja Petra Svačića 1f, Osijek, Croatia

bjerkov@yahoo.com

Abstract

Higher education in music at the Josip Juraj Strossmayer University of Osijek began with the establishment of a four-year undergraduate program in *Music Culture* in the academic year 1984/1985 at the Faculty of Education in Osijek. With the implementation of the *Bologna Process* in Croatian higher education, the program underwent structural changes, transitioning from a four-year undergraduate to a four-year undergraduate and one-year graduate program, and changing its name to the *Music Pedagogy* program. This change coincided with the establishment of the Academy of Arts in Osijek in 2004. Furthermore, the *Music Culture* program served as the foundation for the establishment and launch of other artistic study programs within the new artistic institution (*Singing, Piano, Visual Arts and Acting and Puppetry*), significantly enhancing the artistic activities of the University in the following years.

Since its inception, the *Music Culture/Pedagogy* program has graduated over 400 music professionals who actively work as music teachers in primary and secondary schools, general education and art schools, as well as influencers of musical life and promoters of musical arts in their communities. They often work in non-institutional environments with music ensembles such as choirs, tamburitza, or wind orchestras, cultural institutions, media, music festivals, religious communities, and cultural-artistic societies.

The *Music Culture* program curriculum contains numerous elements that strengthen performers' and performer-organizational competencies through participation in artistic courses such as Conducting, Choir, Ensemble Preparation, Score Playing, and others. Throughout the history of the program, these courses have been taught by respected artists, conductors, and composers who have left a mark on a number of graduates who now lead musical life and promote musical culture in the regions of Slavonia and Baranja.

The research aimed to determine the influence of university music education on the advancement of the region's musical life and in which modalities of musical and professional activities such influence is most evident. The study identified individuals who obtained their university education in the *Music Culture* (later *Music Pedagogy*) program at the University of Osijek and who, based on their artistic and professional achievements, stand out from the average, and can be considered leaders in the musical life of Slavonia and Baranja. Semi-structured interviews were conducted to explore the respondents' views on the possible connection between their education acquired in the *Music Culture* (*Pedagogy*) program and their subsequent achievements in their successful musical careers. Contents and courses aimed at developing reproductive and organizational competencies of musicians were highlighted as particularly influential for their later musical and professional development by the respondents.

Keywords: higher music education, musical life of Slavonia and Baranja, reproductive art, choral singing.

Key message of the paper: The establishment of higher music education in the 1984/1985 academic year at Josip Juraj Strossmayer University of Osijek has significantly contributed to the development and advancement of the musical life in Slavonia and Baranja, primarily through the artistic and organizational engagements of its distinguished alumni in the realms of performance and cultural management.